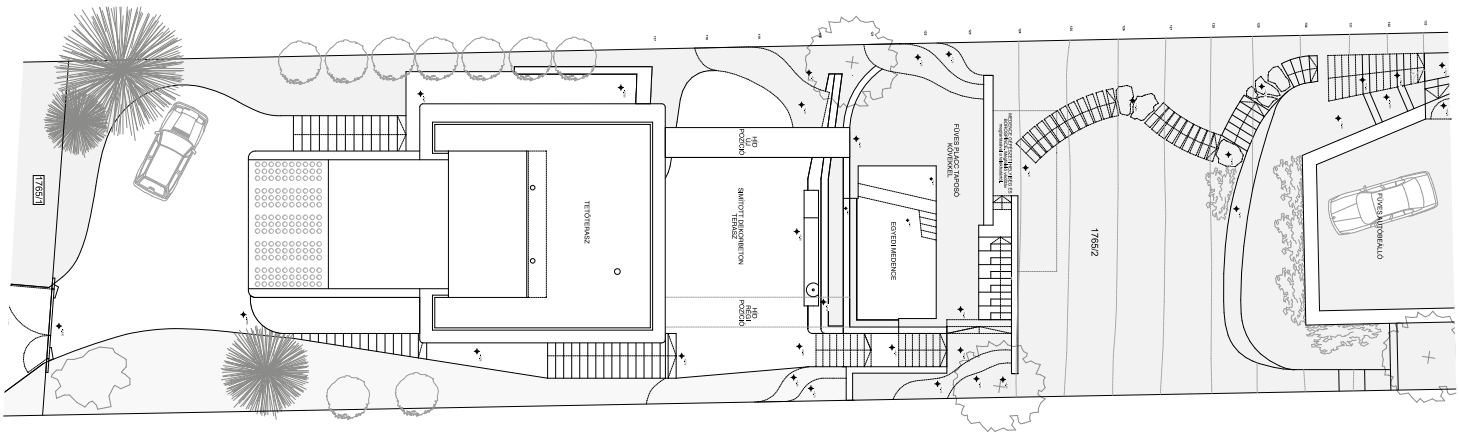

Inspirációkból szöve

NYARALÓ TIHANYBAN

Építészet, belsőépítészet: BARA ÁKOS – BARA DESIGN

Szerző: MARTINKÓ JÓZSEF

Építészeti fotó: BUJNOVSZKY TAMÁS

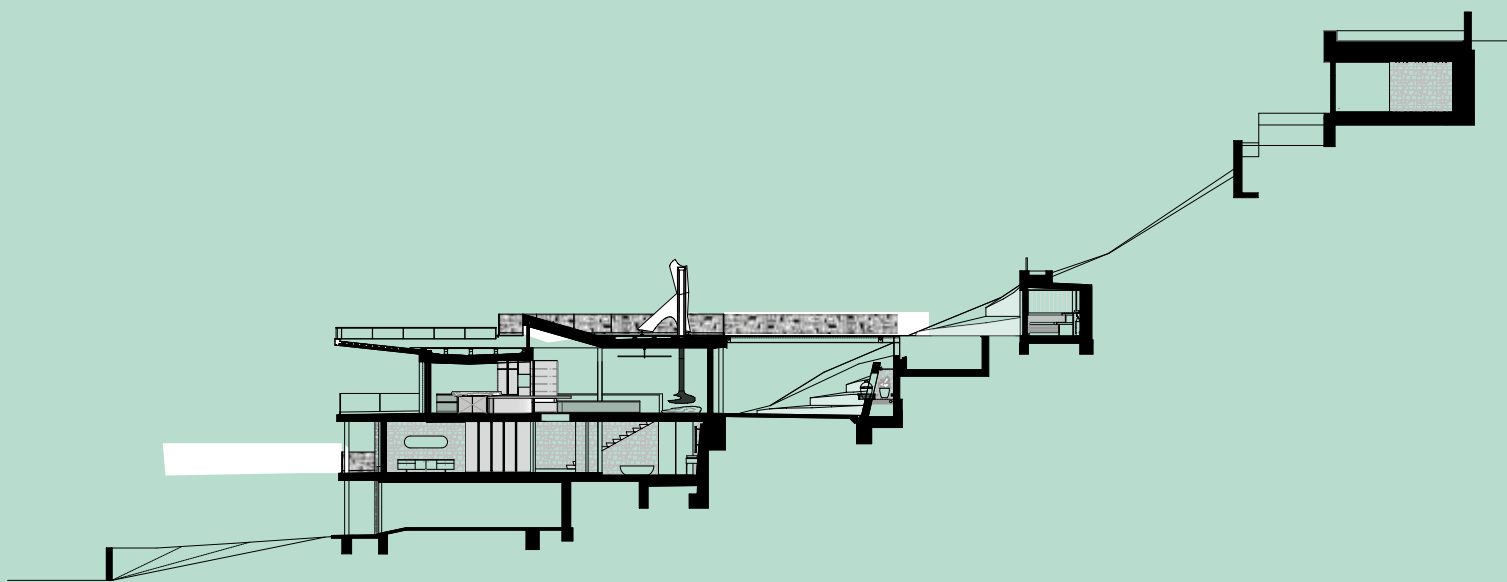
Hatalmas élmény egy olyan építészeti alkotást látni, ami a tervezői pályán megszerezhető tapasztalat, benyomások, inspirációk szövedékéből nyert végleges formát. Amit úgy olvas az ember, mintha az építész éveket és tereket ölelő tekintetét kapná kölcsön. Vannak házak, amelyekben az az élménynyag tárul fel, amit az alkotó évek, évtizedek alatt épített be tervezői tudatvilágába. Bara Ákos építész, belsőépítész Tihanyba tervezett nyaralója ilyen építészeti emlékekből szintetizált ház, ami a gyermekkortól a kiteljesedett tervezői oeuvre rendkívül sok színét és rétegét képes bemutatni.

A tervező egész eddigi élete szorosan kötődik a Balatonhoz. Gyerekként versenyszerűen vitorlázott, családja lényegében minden idejét a tónál tölti. Invitálására egy szűk utcán keresztül érkezünk a házhoz. Az utcácska, ahol több fontos irodalmár nyaralója állt egykoron, Tihanyban egy távolról sem szokatlan meredekségű lejtős telek felső szintvonalán fut. Mint később kiderül, ez a vendégek érkezési iránya, ahová a hármast nyaraló-kompozíció remek balatoni panorámát nyújtó vendégháza épült. „A balatoni panoráma a vendégeknek jár” – tudjuk meg a tervezőtől. A lejtő alján lévő háromszintes családi nyaralóban lakó tulajdonosok nem a panorámáért töltik itt az egész szezont, sőt mostanság az egész évet. Félreértés, pontosabban egy újdonság forszírozta divat, hogy a telek legmagasabb pontján kell felépülnie a nyaralónak, még akkor is, ha ez hatalmas földmunkát von maga után. Bara Ákos személyes értékrendjében a Balaton nem vizuális entitás, nem képeslap-motívum, nem háttér. Noha a tihanyi nyaraló főépületének tetőteraszáról, erkélyéről ugyancsak látható a fák koronája között a Balaton, álláspontja szerint a partközeli épületeknek a vízzel, a kikötővel, a parti élettel, a balatoni városok szövetével szervesen, szorosan kell összekapcsolódnuk. Itt a telek panorámás tetején a vendégek laknak, akik akár ágyból is csodálhatják a víztükroket. A tulajdonosok a lejtő parthoz közelebbi, alsó végén. Ez nem pusztán adottsága az eredeti telepítésnek, hanem a lényegi tulajdonsága. A vendégház azonban nem pusztán elhelyezkedésében figyelemreméltó. Itt érkezünk el ugyanis ahhoz a ponthoz, ahol az építészeti inspirációk, intuíciók szövedékében történő utazásunk elkezdődik.

Ebben az apró nyaralóházban viszontlátjuk ugyanis a hatvanas, hetvenes években épült „kádári” nyaralótelepek lapos tetős morfológiáját. Noha a belsőépítészeti karaktere egy újabb inspirációs réteg alapján akár egy ötcsillagos hotel apartmanja is lehetne, a ház megjelenése a balatoni közép- és későmodern kor építészetét idézi.

Miközben a szépen alakított, gyakori fűnyírást nem igénylő, méhlegelős, vadvirágos kerten ereszkedünk le a meredély és a családi nyaraló határolta medencés teraszhoz, azt is megtudhatjuk az építészettől, hogy a háromszintes főépület eredetileg ugyancsak a hatvanas években épült: annak a korszaknak az építészeti, szerkezeti és kivitelezési jegyeit őrzi, mint az újonnan épített vendégháznál látott karakterisztika. Ráadásul Bara itt mutat rá a korszak nyaralóépítészetében máig tetten érhető varázserőforrására: „Mivel a nyaralókat nem kellett a téliesítés szerkezeti és gépészeti elemeivel megterhelni – pl. hőhídmentes csomópontokat beépíteni –, a hatvanas-hetvenes években tervező építésszek sokkal merészebben szerkesztve, sokkal könnyedebb szerkezetekkel operálhattak.” Időnként lehetetlen alaprajzokkal ugyan, de remek mérnöki gondolatok fejeződtek ki a korszak nyaralóiban. Ez az építészeti kincsestár napjaink tervezőinek kezében is a cikkben sokat emlegetett inspiráció kiindulópontja lehet.

Hasonló logika mentén épült fel Tomay Tamás káptalanfürdői saját nyaralója [lásd *Mi lett volna, ha? – Nyaraló Káptalanfürdőben, Octogon 2013/5., 107. szám – a szerk.*] is. Valóban! Miközben az északi part és Tihany környékének építészeti értékszerkezetében a kritikai regionalizmus gondolatköréből érkező építészeti alkotásokat tartjuk az utóbbi időben fontosnak szakmai szempontból, a háború utáni épületek értékeinek felfedezése várat még magára [ritka kivétel *Bánfalvi Koppány hegymagasi, „címnapos” nyaralója, lásd: A modernizmus diszkrét bája, 2021/2., 166. szám – a szerk.*]. Például ennek a tihanyi nyaralónak a szomszédságában lévő, egyébként nádfedeles, vasbeton (!) szerkezetű borozó is olyan kisugárzással bír a mában, ami megérdemelné a szakma figyelmét, és természetesen százával találunk még közép- és későmodern kincseket a tónál, mint ahogyan ezt Wettstein Domonkos kitűnő BME-s doktori kutatói

> A harmadik szint feletti előtető egyfajta hommage Kozma Lajos munkássága kapcsán, míg az emeleti erkélyek a tó irányába teremtenek kapcsolatot a nappali- és a hálószoba-szinten

A korszak jellegzetes díszítőmotívumának átíratái jelennek meg a tetőterasz korlátján, miközben egy absztrakt kortárs szobor formavilága, vagy egy vitorla lobbanása idéződik meg a kéményburkolat plasztikájában

Bara Ákos építész,
belsőépítész Tihanyba
tervezett nyaralója olyan
építészeti emlékekből
szintetizált ház, ami
a gyermekkortól
a kiteljesedett tervezői
oeuvre rendkívül sok színét
és rétegét képes bemutatni.

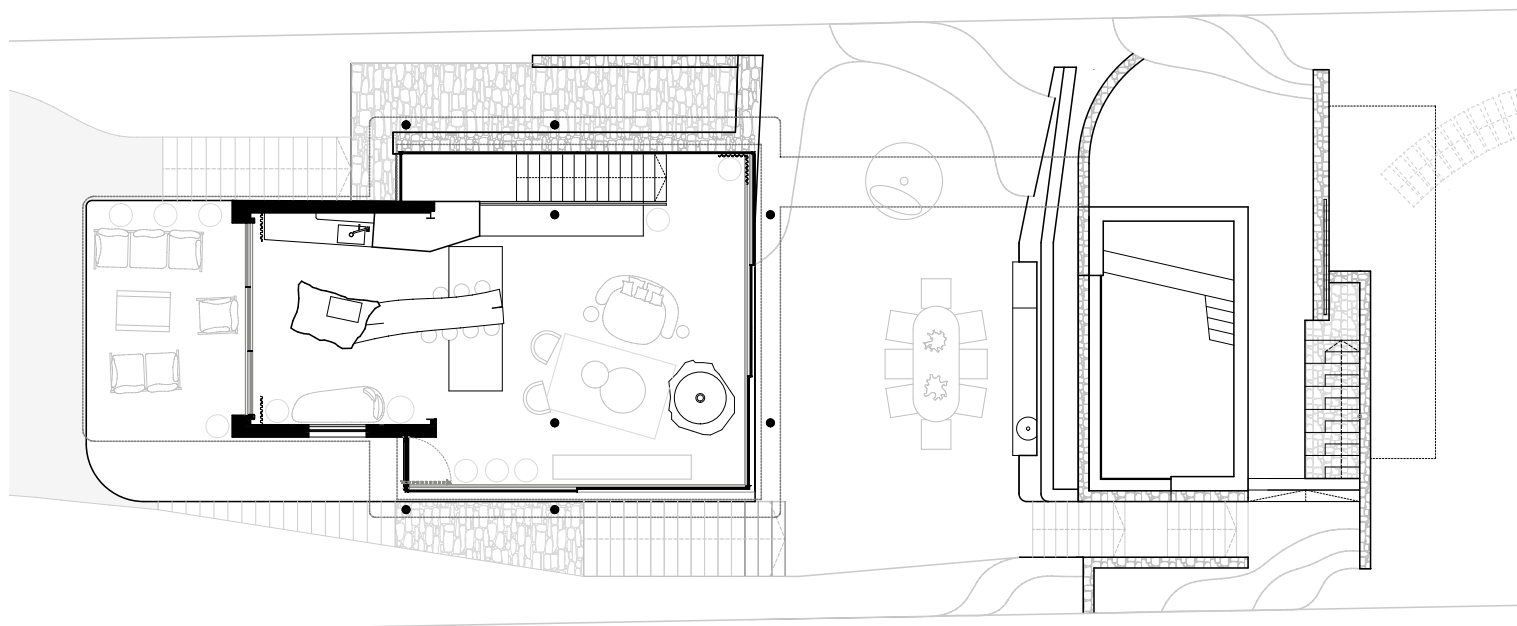

Az eredeti ház szerkezeti elemeinek felhasználása csak úgy történhetett meg, ha filigrán acéloszlopokkal erősítik meg a házat. Így nagy, áramló, egybefüggő terek jöttek létre.

Eltolható üvegfalakkal az étkező terasz, a nappali, az étkező-konyha, emeleti erkély funkcionális zónái egyetlen térré állnak össze: kint és bent elegánsan fuzionál

^ Az emeleti alaprajz

∨ Kilátása a konyha és étkező felől a nappalin át az étkezőteraszig. Fa, kő, fém mind-mind a természetközelséget idézi meg.

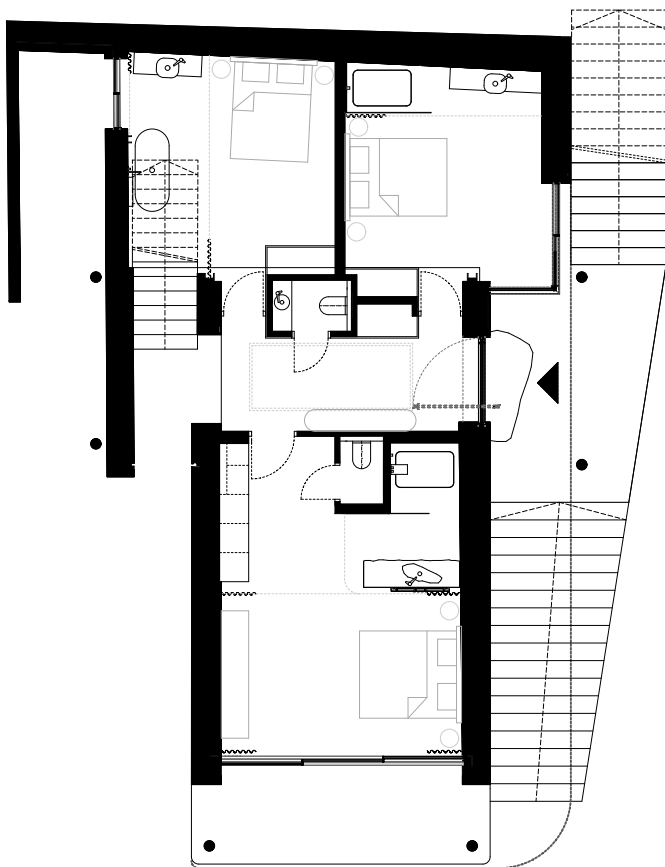
Egyfajta beavatás a szerzői építészet világába,
ami egyszerre személyes és univerzális.

A vendégházban
a 60-as, 70-es évek jellegzetes
nyaralóformája idéződik meg

> Áttörés a főépület szintjei között

▼ Kilátás a vendégházból:
„a panoráma a vendégeknek jár”.

Világklasszis
hotelszobára
emlékeztető
belsőépítészeti
karakter jelenik meg
a vendégházban

< Több burkolt felületen is megjelennek a korszak jellegzetes nyaralókarakterének csempeképei

» Részlet a medence mellé épített szaunás pinenő-kabinból

munkája látványosan bizonyítja [lásd: *Regionális stratégia-alkotás a Balaton-part rekreációs célú építészetében (1929–1979)*]. A korszak balatoni építészetének nyelvi elemeiről, ha tetszik, DNS-érőlről van itt szó, amit itt Tihanyban remek érzékkel ír tovább az építész, belseépítész.

A tihanyi nyaraló esetében ilyen építészeti nyelvi elemek a belső tartószerkezeti váz megőrzésével, megerősítésével létrejövő tágas, összefolyó téri helyzeteket eredményező terasz-nappali-étkező-erkély egység, a szinteltolásokból, lépcsőzésekből kialakuló hálósobaszint-pozíció, a lapos tetőre épített napozóterasz és önmagában a lépcsők és födémáttörések belső teret szervező pozicionálása. Nem győzöm hangsúlyozni, hogy mindezek eredője a sokszor lesajnált, lebontott közép-modern nyaraló. Ebben a házban a ma már beszerezhető és jegyzett designerek által tervezett bútorokkal, kiegészítőkkal, dekorációs elemekkel, burkolatokkal, világítással, illetve a ma már kivitelezhető legkifinomultabb látszóbeton-, padlóburkoló-, árnyékoló-, nyílászáró-elemekkel lenyűgöző összhatás jött létre. Ennek a vizuális és téri gazdagságnak a kerete egy átépített régi nyaraló tehát, illetve a tervező pályáján megalkotott éttermekből, lakásokból, hotelekből, családi házakból kinyerhető szemlélet modern nyaralóvá formált esszenciája. Rétegről rétegre, szárlól szá-

ra haladunk ennek a szöttesnek az anyagába, hogy a háztól visszanezve megértsük az 1) „vendégház”, a 2) „wellness kabinos medencés terasz, illetve étkező terasz”, a 3) „háromszintes és tetőteraszos családi nyaraló” tagolását, amiben nem a téri hierarchia dominál, hanem az inspirált tervezői tudatosság. Figyelemreméltó, ahogyan a tervező feldolgozza a háború utáni amerikai progresszív építészet, az úgynevezett „desert modernism” egyes elemeit a medenceszint alatti „étkező” terasz megformálásánál. Bara Ákos több projekten is dolgozott Amerikában, ami hitelessé teszi ezt az „idézetet”. Itt a szellemi horizont térben is kitágul, ráadásul rendkívül látványosan találnak helyet a tulajdonos kaktuszgyűjteményének (!) egyedei. Hely, idő és tér dimenziói összeérnek egy újabb rétegben.

Bejárásunk során azt is megtudjuk, hogy mindez csak azért épülhetett meg ebben a minőségben, mert a tervező nagyságrendekkel több időt tölthetett a kivitelezés irányításával, mint amennyi időt egy átlagos építkezésen eltölt az építész. Ezt a képet az is árnyalja, hogy a kivitelezés korai szakaszában „elvértett” a generálkivitelező, így az építésre a szakági kivitelezők megtalálásával, irányításával nagyságrendileg nagyobb kihívás hárult. Két látványos, az írásunk megértése szempontjából kiemelkedően fontos építészeti elem elem-

A vizuális és téri gazdagságnak a kerete egy átépített régi nyaraló, illetve a tervező pályáján megalkotott éttermekből, lakásokból, hotelekből, családi házakból kinyerhető szemlélet modern nyaralóvá formált esszenciája.

✓ Bali és Arizona találkozik a balatoni motívumvilággal az étkezőterazon

Az építész korábbi házainál is bátran nyúl a két világháború közötti modernizmus formajegyeihez: finom hajlatban bekanyarodó párkány ív

✓ Az esti képen még jobban érzékelhető a terek összenyitásából létrejövő áramlás

Tervezés éve: 2016
Megvalósítás éve: 2021

Építész, belsőépítész tervező:
BARA ÁKOS (BARA DESIGN STUDIO KFT.)

zésével még adósok vagyunk. Ezek közül az egyik a lapostetőt övező, illetve a garázsbejárat előtti kerítésen látható rácsozat mintázata, amit a tihanyi öregkikötőben található Idegenforgalmi és postahivatalnál (Bérczes István és Szittyá Béla, 1962) felfedezett egyedi csatornafedelek mintázatának elemeiből szerkesztett ki a tervező, grafikus bevonásával. A másik fontos építészeti elem az inspirációs olvasatot erősíti tovább. A főépület harmadik szintjének merészen előreugró előtetejénél újabb tér–idő-horizont olvad össze. Ez ugyanis a két háború közötti modernizmus nyaralóépítészetének előtti főhajtás: Kozma Lajos saját, 1934-35-ben épült, Lupa szigeti nyaralóját idézi meg Bara Ákos, amit az üveglencsés átvilágítókkal még inkább a két háború közötti időszak karakteréhez köt. Fönről, egyfajta koreografált útvonalon végighaladva, rétegről rétegre, korokon, stílusokon, az inspirációs forrásokon át érkezünk meg a parton végigfutó panorámaúttal párhuzamos első utcához. Egyfajta beavatás ez a szerzői építészet világába, ami egyszerre személyes és univerzális.

A főépület teraszáról
visszanézve érzékelhető
a telek meredeksége, a kert
karaktere, illetve
a vendégház, nyitott pihenő
zóna, főépület hármás
tagoltság

A medenceterasz és
az étkezőterasz
kapcsolata, illetve
a tagoltság arányai
láthatóak ezen
a vendégházból
készült felvételen

panoramah!

we

**the minimal frame windows
that feature 20mm visible profiles
and 29m² sliding panels**

PanoramAH! minimal frame windows
kizárólagos magyarországi forgalmazója
Unlimited Perspective Magyarország Kft.
1013 Budapest Krisztina krt 32.
panoramahungary@gmail.com

Stockholms skärgård, Sweden
John Robert Nilsson Arkitektkontor
©Åke E:son Lindman

www.panoramah.com

VISSZATÉRÉS AZ IRODÁKBA, AVAGY A HOME OFFICE VÉGET ÉRT?

Az irodai higiénia a vállalati imázsban is kulcsfontosságú tényezővé lépett elő.

A járvány kezdete óta a takarításra egyre nagyobb hangsúlyt helyeznek a cégek. Korábban legtöbbször a facility management feladatok közül a takarítást a „szükséges, de nem fontos” kategóriába sorolták.

A takarító szolgáltató kiválasztásánál jellemzően a legolcsóbb ajánlat volt az elsődleges szempont. A FirstClean-nél a tapasztalataink azt mutatják, hogy ez a hozzáállás az elmúlt időszakban jelentősen megváltozott. Minden felelősen gondolkozó cég figyelmet fordít arra, hogy biztonságos, rendezett és tiszta munkakörnyezet biztosítson munkatársainak. Ahogy egyre többen térnek vissza az irodákba, úgy kap egyre nagyobb szerepet az általunk végzett prémium minőségű napi takarítás.

Mit gondol, a pandémia lecsengésével visszatér az élet az irodákba?

Számtalan felmérés készült az elmúlt hónapokban arról, hogy a munkavállalók visszatérnek-e az irodába, és ha igen, milyen rendszerben, milyen arányban. Megváltoztak az irodai terek, új funkciók jöttek létre, kreatívabb és hatékonyabb munkavégzésre ösztönzik a dolgozókat. A nagy kihívás mind a dolgozók, mind a vezetők részéről a helyes arányok megtalálása a home office és az irodában végzett munka között. A végkövetkeztetés egyértelmű: teljes home office-ra csak nagyon kevesen állnak majd át, azaz a munkavállalók döntő többsége számára, ha különböző mértékben is, de meghatározó terep marad az iroda. Nem kérdés, hogy az irodáknak van jövőjük, de egyre inkább csak a makulátlanul tisztáknak és rendezetteknek.

Minek köszönhető, hogy egyre több nemzetközi és hazai cég Önöket választja takarító szolgáltatónak?

A dinamikus bővülésünk jellemzően a környezetbarát szolgáltatásunknak és annak a prémium minőségnek köszönhető, amit szorgalmas munkatársaink végeznek nap, mint nap. Gondoljunk csak bele, hogy minden reggel több ezer irodai dolgozó kezdi meg a munkát az általunk kitakarított területeken. Ez nagy felelősség és komoly kihívás. A takarítás

Kövér Sarolta - Stratégiai vezető

fontossága és a munkavállalók biztonsága minden korábbinál jobban felértékelődött a járvány hatására. A FirstClean-nél környezet és egészségbarát fertőtlenítőszeret, tisztítószeret használunk. A kiürült tisztítószerek flakonok nem a szemétkosárba kerülnek,

hanem újratöltjük őket. A takarítók munka közben csak a feladatuk elvégzéséhez szükséges helyeken kapcsolják fel a villanyt és többségük tömegközlekedéssel érkezik az irodaházakba. Kollégáinkat anyagilag és emberileg is megbecsüljük, ezért nálunk gyakorlatilag nulla a fluktuáció.

Milyen takarítási „praktikákat” alkalmaznak a mindennapokban?

A FirstClean-nél mindent megteszünk az irodai dolgozók egészségéért. Rendszeresen szellőztetünk és fertőtleníttük a közösségi tereket, mosdókat, tárgyalókat. A legkorszerűbb és leghatékonyabb gépek állnak rendelkezésünkre, hogy valóban tisztaságot varázsoljunk. Annyi időt szánunk a takarításra, amivel a ránk jellemző magas minőség biztosítható. Azt gondolom, hogy a takarítás fontosságát hiba alábecsülni. Kollégáimmal azon dolgozunk, hogy az általunk takarított raktárak és irodák ragyogóan tiszták és kórokozótól mentesek legyenek.

www.firstclean.hu